

*Adoptat la Congresul de constituire
al Partidului "Renaștere"
la 15 septembrie 2012*

PROGRAMUL PARTIDULUI "RENAȘTERE"

De un secol și jumătate doctrinele marxist-leniniste frământă mințile umane, devenind unul din factorii fundamentali care determină tendințele dezvoltării sociale globale. Actuală criză economico-financiară este și ea un rezultat al dezvoltării contradicțiilor dezvoltate de către aceste concepte. Criza a demonstrat incapacitatea structurilor actuale de reglementare a economiei mondiale și epuizarea potențialului sistemului capitalist anglo-saxon.

Încă din cele mai vechi timpuri ale civilizației umane, ideea echității între membrii societății a fost indicatorul primar al esenței multor versiuni ale socialismului utopic, creștin și țărănesc. Însă numai în studiile socialismului științific, condiția necesară a echității sociale este instituționalizată sub forma unor imperative sociale care își găsesc realizarea în sferele politice, economice și de drept ale activității omului și a societății.

Partidul nostru este o organizație politică binevoală, de tip deschis, cu caracter de masă care exprimă interesele celor ce prin muncă proprie, talent și inițiativă crează valori materiale și spirituale, apără bunăstarea și suveranitatea țării. Noi reieșim din faptul că dezvoltarea progresului social poate avea un rezultat real, pozitiv, doar dacă este asigurată dezvoltarea multilaterală a personalității. Omul și interesele sale politice, sociale, economice și culturale – iată criteriul primordial, care determină politica partidului nostru. Partidul își propune ca scop principal mișcarea progresivă către o societate deschisă și echitabilă care ar realiza integrarea valorilor general umane, democratice, sociale și în care economia de piață ar fi orientată spre satisfacerea intereselor omului, iar posibilitățile egale pentru toți s-ar combina cu protejarea persoanelor social-vulnerabile.

Partidul nostru consideră că la baza crizei socio-economice se află, mai întâi de toate, lipsa unei strategii certe de modernizare a societății pe termen lung, lipsa unei înțelegeri a structurii contradicțiilor sociale contemporane, o anumită inerție în abordările învechite ale vieții economice și sociale, reformele interminabile din sfera politică, economică, socială și altele. Noi suntem ferm convinși că reformele trebuie efectuate în interesul întregii populații, fără scăderea nivelului de trai al oamenilor și fără șomaj în masă. Suntem împotriva oricăror reforme realizate pe seama populației și în folosul structurilor oligarhice. Republica Moldova dispune de toate cele necesare: resurse politice, sociale și economice, în spatele cărora stau oameni harnici, ei fiind principala bogăție a țării, capabili de a o scoate din criză economică profundă și de a asigura tuturor bunăstarea și încrederea în ziua de mâine.

I. PLATFORMA IDEOLOGICĂ

Alternativa de dezvoltare democratică și socială a populației din Republica Moldova propusă de partidul nostru se bazează pe doctrinele marxiste și învățăturile altor teoreticieni proeminenți ai mișcării mondiale de stânga, precum și pe experiența edificării socialismului în unele țări europene. Teoria socialismului democratic elaborată de aceștia va fi realizată de către partidul nostru pe calea unor modificări treptate, evolutive, atât la nivel politic, cât și socio-economic, în condițiile unei societăți politice cu o economie națională slab dezvoltată în momentul actual. Ținând cont de aceste circumstanțe, partidul nostru va elabora și va implementa în mod

consecvent următoarele etape de bază pentru realizarea socialismului democratic: democratizarea autentică a vieții politice și economice a populației, crearea unui stat de drept, asigurarea unei bunăstări naționale generale. Socialismul democratic nu tolerează dominația neînfrânată a stihiei pieței și redistribuie puterea asupra pieții – de la oligarhi la societatea civilă și stat, eliminând deformarea revoltătoare a relațiilor de piață. În condițiile Republicii Moldova crește importanța statului, mai ales a funcțiilor sale economice și sociale. Modelele democratice existente astăzi în mai multe țări pun accentul pe o participare tot mai mare a statului la repartizarea unei părți a profitului prin sistemul de impozitare și sectorul public pentru ridicarea nivelului de trai al populației.

Statul trebuie să-și asume realizarea unei politici sociale responsabile, cheltuielile pentru învățământ, sănătate publică, activități științifice de cercetare ș.a. Politica socială trebuie să fie pătrunsă de ideea echității. Decalajul dintre cei bogați și cei săraci trebuie redus prin politici de stat raționale privitor la salarii, impozite, acces egal la resursele de învățământ și la serviciile medicale, precum și ajutor social pentru păturile vulnerabile ale populației. Reducerea diferenței exagerat de mare a salariului dintre lucrătorii calificați și cei necalificați.

II. PLATFORMA POLITICĂ

Partidul pledează pentru o independență politică reală a statului nostru și o politică de neutralitate a Republicii Moldova, pentru o identitate națională a poporului moldovenesc, pentru o bună înțelegere interetnică între cetățeni în numele prosperității Patriei noastre. Suntem convinși că doar un stat de drept poate asigura respectarea tuturor drepturilor cetățenilor, inclusiv cele politice. Doctrina politică a partidului prevede asigurarea unui sistem pluripartid real în țară, activitatea liberă a opoziției, posibilitatea aflării la guvernare a unei coaliții din mai multe partide și schimbul acestora în rezultatul alegerilor. Respingem sub orice formă dictatura autoritară sau exclusivistă a unei persoane. Principalul criteriu de evaluare a nivelului de dezvoltare a democrației în orice stat este prezența unei opoziții politice puternice, precum și a unei societăți civile și mass-media libere. "Opoziția docilă" este apreciată de noi ca un criteriu important ce atestă lipsa democrației.

Partidul consideră necesară adoptarea unor legi care ar stabili în mod ferm drepturile și responsabilitățile opoziției parlamentare și extra parlamentare, precum și obligațiile celor aflați la conducere față de opoziție, ar indica clar organele statale de control care trec sub conducerea opoziției și ar determina formele de control social asupra guvernului și altor instituții statale. Partidul va realiza o politică de modernizare a țării. Pe plan politic, modernizarea înseamnă o democratizare atocuprinzătoare a tuturor ramurilor de conducere, nu doar la nivel instituțional, dar și după criteriul respectării de către acestea a principiilor democratice în activitatea sa. Este necesară adoptarea unei noi legi care ar contura mai clar accesul liber al jurnaliștilor la sursele de informație și ar sancționa dur funcționarii care ascund informația. Partidul va elabora o nouă lege care nu va permite partidelor să transforme principiul centralismului democratic în principiul centralismului birocratic.

În activitatea sa zilnică, partidul se va conduce de principiile umanismului care se rezumă la următoarele: asigurarea pentru fiecare cetățean a dreptului de a trăi liber în acord cu propriile convingeri în societatea civilă; asigurarea unui nivel de trai decent și a condițiilor pentru siguranță familiei sale, asigurarea posibilității de a munci în folosul personal și al comunității; asigurarea dreptului omului la un mediu de trai sănătos; asigurarea libertății de conștiință și egalității în drepturi a tuturor organizațiilor religioase; implementarea principiului egalității oamenilor fără distincție de rasă, naționalitate, categorie socială și religie.

III. POLITICA ECONOMICĂ

Partidul consideră dezvoltarea economică reușită drept un mijloc indispensabil de soluționare a problemelor sociale și politice. Fără o economie dezvoltată nu este posibilă soluționarea problemei sărăciei și consolidarea societății. Din acest motiv, credem că este necesar de a se efectua modernizarea economiei naționale, prin care urmează a se înțelege crearea unei economii de piață eficiente care să asigure o viață decentă pentru toți cetățenii. Pentru a realiza acest scop, partidul va depune eforturi pentru înlăturarea sistemului actual de guvernare corupt de gestionare a economiei naționale care împiedică dezvoltarea eficientă a economiei. Rolul statului în gestionarea economiei trebuie să se reducă la stabilirea unor "reguli unice de joc" care să permită concurență tuturor formelor de organizare economică, excluderea monopolismului economic și asigurarea unui sistem sigur de protecție socială. Pledăm pentru existența diverselor forme de proprietate în economia națională: de stat, corporativă, cooperativă, privată, etc. Este important ca toate să fie competitive și eficiente.

Se impune necesitatea adoptării unor legi pentru perfecționarea sistemului bancar transformându-l într-un instrument activ de stimulare a dezvoltării economice. Piața trebuie să fie liberă, pe cât e posibil, iar rolul de reglementare al statului – atât, pe cât e necesar. Impozitele mici sunt calea spre o societate prosperă și o creștere stabilă a economiei naționale. Pledăm pentru crearea unui sistem de impozitare simplu și eficient.

Partidul consideră că întreprinderile mici și mijlocii pot deveni o "locomotivă" a economiei. Ele vor forma caracterul cu adevărat național al economiei de piață în Republica Moldova, vor crea locuri de muncă și vor spori veniturile populației, vor contribui la dezvoltarea pieței interne. Businessul mic și mijlociu se bazează pe cererea și necesitățile populației, asigurând cu producție atât piața internă, cât și cea externă. Considerăm că obiectele de importanță strategică pentru țară trebuie să rămână sub controlul statului: întreprinderile căii ferate, rețelele electrice ș.a.

O deosebită atenție necesită sectorul agricol al țării. Satele părăsite pot și trebuie să reanimeze asociațiile gospodăriilor țărănești, precum și cooperarea rurală în sfera desfacerii, furnizării, prelucrării, depozitării și transportării producției agricole. Este necesară elaborarea unui pachet de legi noi cu privire la asociațiile țărănești rurale și cooperarea producătorilor și furnizorilor din zona rurală.

Ne pronunțăm pentru dezvoltarea științei care într-un stat diligent devine o sferă aparte a economiei în care sursele principale ale bogăției le constituie nu numai natura, munca și capitalul, ci și creativitatea. Știința creează sectorul inovativ al economiei, responsabil pentru satisfacerea cerințelor lumii moderne într-o epocă informațională. Pentru edificarea acestui sector este necesară stimularea și susținerea activității de cercetare a producătorilor de tehnologii noi și înalte. Sectorul inovativ ar trebui să beneficieze de anumite scutiri la impozitare, instituindu-se fonduri speciale ca mecanism important de finanțare. Investițiile în educație și știință sunt investiții directe în cetățeanul de mâine, iar pe termen lung ele reprezintă unul dintre cele mai rentabile din punct de vedere economic moduri de utilizare a capitalului.

IV. ACTIVITATEA POLITICA EXTERNĂ

Partidul promovează o politică externă constructivă care include următoarele principii: colaborarea și relațiile de bună vecinătate cu statele limitrofe; respectarea cu bună-credință a obligațiilor asumate și a acordurilor încheiate, apărarea intereselor naționale proprii prin mijloace recunoscute de comunitatea internațională, respectarea integrității teritoriale și suveranității altor state, susținerea eforturilor în vederea asigurării stabilității și păcii.

Pledăm pentru construirea unui sistem democratic al relațiilor internaționale, soluționarea problemelor între state pe bază colectivă și în strictă conformitate cu normele dreptului

internațional. Partidul consideră că puterile de stat trebuie să depună eforturi maxime pentru ca teritoriul CSI să devină o zonă a bunei vecinătăți și a susținerii reciproce. Republica Moldova trebuie să aprofundeze sub toate aspectele relațiile economice cu țările CSI, inclusiv cu Uniunea Vamală, Uniunea Euroasiatică și Uniunea Europeană.

V. POLITICA ÎN DOMENIUL RELAȚIILOR INTERETNICE

Partidul recunoaște că populația moldovenească este polietnică și se pronunță pentru dezvoltarea liberă a tuturor grupurilor etnice pe baza armoniei de interese ale acestora. Luând în considerare acest specific al țării, partidul va elabora un set de măsuri economice, sociale, politice și de drept, îndreptate spre dezvoltarea și păstrarea identității fiecărei etnii, consolidarea prieteniei și colaborării între acestea. În acest scop, partidul va propune parlamentului adoptarea unei noi redacții a legii cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova. Partidul va insista cu fermitate asupra egalității tuturor popoarelor, dezvoltării limbilor, culturii și tradițiilor lor. Suntem convinși că nici o idee națională nu poate fi mai presus de drepturile omului. Referitor la soluționarea problemei transnistrene, partidul consideră posibil de a acorda acestei regiuni o autonomie amplă în cadrul Republicii Moldova. Partidul se pronunță hotărât împotriva mișcării unioniste în Moldova.

VI. MASS-MEDIA

Partidul consideră că libertatea de exprimare și libertatea mijloacelor de comunicare în masă sunt condiția principală în edificarea statului de drept. Considerăm necesară instituirea oricăror măsuri legislative care ar asigura rolul de "sanitar al societății" pentru reprezentanții mass-media. Suntem îngrijorați de modul în care autoritățile, folosind pârgii de ordin administrativ, împiedică dezvoltarea libertății de cuvânt încercând să influențeze opinia publică și să înlăture astfel obstacolele pentru comiterea propriilor ilegalități și instituirea unei guvernări autoritare. Pe de altă parte, noi nu susținem nici ideea utilizării mass-media pentru manipularea opiniei publice în interesele politice și economice ale unor grupuri restrânse. Vom insista pentru introducerea în legislație a unor modificări care să garanteze mijloacelor de informare în masă o independență autentică și să acorde fiecărui cetățean nu doar dreptul, dar și posibilitatea reală de a-și exprima deschis opinia în orice chestiune, respectând totuși limitele legale.

VII. PUTEREA CENTRALĂ ȘI AUTORITĂȚILE LOCALE

Partidul, odată ajuns la putere, va recomanda pentru funcții înalte de răspundere în organele administrației publice centrale și în cele locale doar persoane oneste, decente și cu calificare înaltă. Se va exclude principiul politic ca prioritar la selectarea cadrelor.

Partidul consideră că administrația publică locală este cel mai important element al societății civile. Principiile unui stat de drept presupun o divizare clară a competențelor organelor administrației publice centrale, municipale și locale, precum și excluderea oricărui amestec în atribuțiile autorităților locale. Administrația publică locală trebuie să obțină drepturi economice vaste pentru soluționarea problemelor locale. Autoritatea administrației publice locale trebuie să fie una mai puțin politizată. Partidul va lupta pentru respectarea întocmai a legislației care stabilește independența financiară și legală a autorităților locale. Reforma administrației publice locale este o necesitate a timpului.

VIII. POLITICA SOCIALĂ

Suntem convinși că o politică socială bine gândită și echilibrată va asigura o egalitate a posibilităților pentru toți cetățenii Republicii Moldova, un nivel de trai ridicat pentru populație în baza unei dezvoltări economice durabile.

Climatul social și bunăstarea cetățenilor Republicii Moldova este criteriul principal de determinare a capacității de exercițiu a puterii și a gradului de responsabilitate a acesteia. În virtutea acestora, anunțăm soluționarea problemelor sociale drept direcție prioritară a activității noastre și considerăm că trebuie de stabilit prin lege: conținutul și funcțiile unui stat social; principiile și bazele politicii sociale; criteriile de prag pentru siguranța în sfera socială (raportul între nașteri și decese, rata șomajului și angajării tinerilor în câmpul muncii, limita acceptabilă a discrepanței dintre păturile sociale, etc.); garantarea de stat a unor standarte minime de trai decent și calitate a vieții; responsabilizarea factorilor abilitați pentru asigurarea celor enumerate.

Partidul consideră că în calitate de garant al echității sociale, statul social trebuie să întreprindă măsuri pentru lichidarea consecințelor nedorite ale fluctuațiilor pe piață și conjuncturii economice nefavorabile, să creeze mecanisme eficiente pentru reducerea discrepanțelor între săraci și bogați, să asigure protecția păturilor socialmente vulnerabile. Respingem instrumentele politice tradiționale care mizează în mod prioritar pe dezvoltarea economică și care s-au dovedit a fi ineficiente. Politica socială trebuie să asigure: inițiativă economică și politică și libertatea cetățenilor; ocuparea forței de muncă; protecție de sărăcie și sărăcie extremă; protecție socială direcționată; echilibrul social în societate. Partidul va insista pentru perfecționarea sistemului de asigurare socială și de pensii, precum și pentru introducerea unui mecanism de indexare a salariilor și pensiilor. Partidul va acorda atenție deosebită și susținere a veteranilor războiului petru apărarea Patriei, a războiului din Afganistan, pentru apărarea suveranității și integrității teritoriale al Republicii Moldova, participanților la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobil.

O societate sănătoasă este garanția realizării potențialului fizic și spiritual al unui popor. Partidul va desfășura o politică în domeniul sănătății publice, ceea ce va include un set de activități, menite să protejeze și să amelioreze sănătatea populației și să contribuie la creșterea longevității ei. Pledăm pentru reformarea sistemului sanitar, care trebuie să îmbine armonios instituțiile medicale publice și cele private. Noi credem că cetățenii au dreptul la alegerea liberă a medicului, a mijloacelor necesare și a metodelor de tratament, iar fiecare angajator este obligat să ofere angajaților săi asigurare medicală pentru servicii diagnostice și terapeutice.

Vom insista ca statul să asigure condițiile necesare pentru reabilitarea persoanelor cu handicap și integrarea lor în diferitele sfere ale vieții.

Partidul va acorda o atenție specială și susținere amplă tinerilor care sunt viitorul Moldovei. Problema tineretului este determinantă pentru existența statului în sine. O populație săracă, fără o politică intenționată și direcționată a statului, nu este în stare să-și soluționeze singură problemele legate de reproducere, tratamentul copiilor, o alimentare echilibrată, lupta cu narcomania și alcoolismul. Printre elementele-cheie ale acestei politici se numără educarea tinerilor prin muncă, formarea profesională a acestora prin ocupații practice încă din școală.

Institutul familiei este în criză. Un număr mare de bărbați și femei sunt plecați la muncă în străinătate, iar educarea copiilor este lăsată pe seama bunicilor sau a vecinilor. Putem urmări procese sociale periculoase care tind să încurajeze viața în afara familiei. A degradat sistemul de educație preșcolară. O familie cu mulți copii a devenit sinonimul unei familii sărace. De aici și nedorința de a se căsători, abandonul maternal și paternal, creșterea numărului de divorțuri și

familii dezbinat. Implicațiile demografice ale crizei instituției familiale sunt extrem de grave. Mortalitatea populației depășește natalitatea, iar rata populației de vârstă a treia este în creștere.

Luând în considerare aceste fenomene periculoase pentru societatea noastră, partidul nostru va insista pentru implementarea de către stat a măsurilor de susținere socială a familiei și copilăriei, și a familiilor cu mulți copii, ameliorarea situației demografice în țară, realizarea unor măsuri eficiente de protecție a copiilor orfani și a păturilor socialmente vulnerabile, completarea legislației în interesul copilului, obținerea unei finanțări stabile a programelor pentru copii din bugetele de orice nivel; renovarea rețelei grădinițelor de stat, a taberelor sportive și de vară, scutirea de impozite a instituțiilor pentru copii; îmbunătățirea sistemului de educație și instruire, asistență medicală pentru copii; asigurarea cu manuale gratuite, iar pentru copiii din familiile sărace asigurarea cu alimentare gratuită.

Suntem conștienți de faptul că educația este o condiție a progresului social, fără de care poporul și statul degradează. Învățământul trebuie să fie continuu și de calitate. Partidul pledează pentru un acces nelimitat al tinerilor la resursele educaționale și culturale pe calea finanțării prioritare de stat. Din acest motiv, partidul va promova o politică de asigurare a învățământului gratuit în toate instituțiile de stat, atât preuniversitar, cât și universitar. Procesul educațional trebuie să excludă reproducerea pasivă a cunoștințelor profesionale și să se concentreze pe stimularea potențialului creativ al tinerilor, pe capacitățile lor de comunicare și cooperare, precum și de apărare a drepturilor și intereselor lor, astfel încât absolvenții să se adapteze rapid și eficient la condițiile economiei de piață. Partidul va promova o politică de modernizare a sistemului de instruire și a instituțiilor de învățământ, astfel încât acestea să răspundă cerințelor moderne de dezvoltare socio-economică a țării. Școală trebuie să cultive sentimente de patriotism și conștiință civică.

IX. SECURITATEA STATULUI ȘI ORDINEA DE DREPT

La etapa actuală, nici un cetățean al Republicii Moldova nu este apărat nici de tirania economică, nici de criminalitate sau amenințarea teroristă, nici de efectele devastatoare ale distrugerii mediului ambiant sau de atacuri informaționale. A apărut pericolul destrămării însăși a statalității Republicii Moldova – garantul securității individului și al societății. Partidul va pleda pentru ca fiecărui cetățean, oriunde nu s-ar afla, să-i fie asigurată protecție legală sau de alt fel, garantată din partea statului.

Partidul va susține activitățile menite să consolideze în continuare structurile de forță ale țării ca garant al siguranței de stat, însă, în același timp, va pleda pentru depolitizarea lor și eliberarea de sarcinile ce sunt în afara competențelor lor. Suntem împotriva aderării statului nostru la blocuri politico-militare și a participării militarilor noștri și a altor structuri de forță în conflicte internaționale. În același timp, ne pronunțăm împotriva participării structurilor de forță ale altor țări la soluționarea problemelor interne ale Moldovei. Partidul consideră importantă elaborarea unui program de securitate a populației în caz de cataclisme. Vom acorda o atenție specială luptei cu criminalitatea și corupția, atât în structurile ierarhice inferioare, cât și în cele superioare.

Partidul se pronunță pentru consolidarea partidelor de stînga din Republica Moldova. Partidul va colabora cu societatea civilă, cu organizațiile sociale și uniunile profesionale în scopul realizării programului propus. Partidul va depune eforturi pentru atingerea scopurilor platformei sale politice numai urmând și respectând Constituția Republicii Moldova.